

BAJA

vegyes tartalmu hetilap

Előfizetési árak

Egész évre . . . 5 ft — kr.
Fél 2 ft 50 kr.
Negyed 1 ft 25 kr.
Tanulóknak egy évre 3 ft — kr.

Hirdetések

a legutótyosában számláltak.

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Hochsutztra 12. szám

Az előfizetési pénzek és hirdetések Nánay Lajos könyvnyomtatás-járá küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Egyes szám ára 8 kr.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Baja, 1882. ápríl 9-én.

Hetek óta volt forrongásban városunk polgársága, midőn hírek szalagtak szerte, hogy néhány lelkes polgár a közhangulat szavát felfogva, műelőzetek állapít arra, miéért, hogyan lehetne kifejezést adni azon közérzetet, szeretet és becsülésnek, melyet a közönség apraja-nagya viselőik azon féltu iránt, aki a magas koránál bizalmából hatóságunk élén oly kiváló érdemeket szerzett magának, s ki magas misszióját felfogva kitünő ismereteinek tarát fejtve, böcs intézkedéseivel espúán azon czél felé tört, mely czél volt legelőbb vágya, legelőbb kívánsága minden polgárnak, s e czél: városunk jóléte, boldogsága.

Valóban szerencsés volt a magas kormányzat intézkedése, midőn e város főispáni székebe azon férfit ültette, ki ismerve a mi specialis viszonyainkat, ismerte a pártok állását, a szereplő egyéneket, az érlekek minden szálát, kitünő tehetségeivel nem csak minden hozzájárított várakozásnak megfelelő, de böcs intézkedéseivel lehetővé tette, hogy adminisztrátió minden ágában a hiányok feltüntetve, orvosolva legyenek.

Baja város polgársága áthatva a kötelesség tudatával, lelkesen karolta fel azon eszmét, hogy Jankovich Aurél főispán úr a méltóságának egy évi működése megünnepeltté tétessék.

S u g y történet.

E nap eseményei arany betűkkel lesznek városunk históriájának lapján megörökítve, mert a polgárság önmagán is megbeszélte akkor, midőn egy szívev lélekkel hozta meg az elismerés koszorúját hóm szeretett vezérének főispánjának.

Az események hatása alatt állva tisztá szívóbl kiálltunk: „Éljen Jankovich Aurél főispán úr, éljen Baja város lelkes közönsége.

Az album átadása.

Már 10 óra körül sok száz főre menő tömeg lepté el a varosháza előtti díszes fotér, s midőn az isteni tiszteletnek vége volt, a közönség tödült a varosház nagytermébe s azt nem csak zsúfoltság tölté meg, de minden mellékszóval, folyószó, lépesó fejárás is tömve volt.

A közönség arczán sugárzó öröm, s a meghatottság kinyomata tükröződött, midőn Nagys. Berényi Dániel apát ur

egyházi díszben megérkezvén, kezébe vette a díszalbumot, Szűtrély Lajót ügyvéd ur üdvözölte a megszámban megjelölt polgárságot, s felkérte, hogy 12 tagból álló küldöttséget sziveskedjenek megnevezni főispán ur a méltóságához, ott a terembe meghívni.

A küldöttség megjelenévé főispán ur hivatalos helyiségében, ott Dreserer Ede ügyvéd ur tolmácsolta a kiküldetés célját, felkérte az ünnepelet, hogy a nagyterembe megjelenni kegyeskedjék.

O méltósága a küldöttség által kísérve midőn a terembe lépett, szünni nem akaró lelkes éljenzéssel fogadtott, melynek lecsillapítása után Nagyságos Berényi Dániel apátplebános ur a következő készüddel üdvözölte:

Méltóságos Főispán úr!

Lelekeselett örömháng rezgí át ma a keresztény világot, Napkeletől napnyugtáig milliók ajkain és kebelében élnek visszhangozó azon magasztó üzenetek, mely a Világmegváltónak az emberiség eme legelőbb, legelőntelenebb barátjának outalajozó, példatáran rokonszenvét; lángoló igazságszeretet s ezek alapján a szellemi segítség s nyomor feletti nyert fejezés, esősás adalatt zeng. Ezen általános lelki örömezet ünnepes hatása miatt vajmi kelemenesen csak keblünknek azok iránt is ledrháti szívünk drága adóját, kik az isten gondviselése által megannyai tünözök levén embertársaink jói jövedékek kezelésére, polgárigazságszeret érdekeinek védelmére kisméltos, ezen fontos feladatukat ilyen becsülettel, — hogy egy monddjám — általánosan megoldani eryvetetlenül, önállóan odozolg törőszének.

Méltóságos Főispán úr! Tudjuk az azt jól, hogy Te, mint a tettes szírad embere, a helyesen teljesített edesnek mindenben becses, boldogító, édes outadatokban keresed és tatató közhasznú teveségységűd mindeketki legelőbb jutalmát. Ándé erkölcsi lenyitink mitóvitatban gyökerező azon alapelvvel szöben: „Honor est honor” — tisztelet, elismerés annak, kit a tisztelet és elismerés megillet — teljes tudatával bírnak az azon elödhathatlan kelvess kötelességünknek is, mely minket létkérdéses közügyeink és érdekeink elmozdítása körül oly előnyösen tamistott sítatott, buzgó fáradozásaidért tényleges halánylatkozzatára indít.

Miért is engedél meg Méit. Főispán ur! hogy Baja város lelkes, háas polgársága kitünő érdemeit iránt viselőtő osztatlan elismerésnek, s irti személyed iránt ápoli mely tisztelet, bizalma, és ragaszkodásának törhetlen érztőlül fűzött szerény íbolya-csokrot tüzhessen ma kebledre, — azon neves kebele, melynek reánk nézve oly jótékony dobbanasait nem egyszer voltunk szerencsésnek érzeni, tapasztalni — egy évi ált időzéssel s főispáni ált munkódesed alatt — e helyütt tartani szokott törvényhatóság köznyeléseken szüntegy, mint városi háztartá-

sunk, municipális adminisztrátióké gépezeteink felügyeletében, ellenőrzésében.

Im fogadd tehát Méit. Főispán ur! eme szerény emékiratunkat, fogadd így kevesen, mint amily oszta, lelkes öröme és kétséggyel nyújtjuk mi azt neked. Csekélynek látszó az ugyan, husz legcsevébbre sem mérközhetik egy — a — évszázadok viharival búszón dazoló érzésvé márványszoborral; de mégis a maga nemében becsesnek metjük e szívkegyeletnek szüite és nyújtotta emlékadományokat jelezni, mert 800 önézetes polgárnak legfontos actusával — saját-kegyelettel — megerősített s mintegy megpósteit hálá- és ödvíratot tartalmaz az magában. 800 szabad polgár mint megannyi művészi, mesterek dogozott szivesztével ez emékirátgy létesítéssé. Vagy — ha úgy szabad magamat kifejezem — 800 önézetes, szabad polgár mint megannyi élő szobor hu ajkakt és huz érző szívvel fennen hirdeti, meunyre tisztelet, becsül azon férfit, ki az ő szökebbökön hazájának — ez anagy is oly igen megpósteit, oly sokat szenvedett városnak, — feltéteken özött öndragóbb földi kincsért — esalati tüzhelyét öch öles anyakent szerző kebelén, s hol neki — „*dolja bár vagy erje sors keze,*” de „*éme, halnia kell*” — oly nemeseleti jötevőjelt, oly melegelőbb barátján bizonyítja magát.

Méltóságos Főispán úr! A szép, jó, hasznos, neves, ödvös és nagy tetek mezejéba való kitartó küzdelem csak is erős, türelemdezt, jellemzilárd, nemes lelkeknek szokott tulajóna lenni. Városunk közügyeinek s ezek által szellemi és anyagi jöbblétkünek emelését, felvirágoztatását ezéző egy évi laudatáran kildömös, fáradozásótl teljesen meggyőzött benllüket arról, hogy tennék leked is e fenyés tulajdonal van fevértözve, e gyémántbecsű eszerekkel van felzömörözve. De mégis kérve kérvük; légy reánk, — egy városunkra nézve ezentul is rendületlenül nygvan az, ki eddigre voltál; légy lelkes, példatadó előhatározó, vezére, légy jóakto tanácsadója, igaz barátja, hathatós vejárje, öltalmazója, meutője!

Es mi gondos kezekkel fogjuk tovább füzni érdemöd myrthusait, hálatét kebelled fogjuk homlokodra ílesztetni elismerésünk hervadhatlan borostyan koszorúját; és úgy szíveid, egy lélekkel fogjuk mindenkor hangoztatni azon hő imaszert, szavakat: hogy *Jankovich Aurél ur O Méltóságát Baja város köz-tiszteletét és szeretetét, érdemét, derek főispánját az Egyk Ura áldástésztés, boldogan sokáig, igen sokáig tartsa meg!*

A kitörő éljenzés perzekző tartott, midőn-aki élérkeznyült, s midőn főispán ur a díszalbumot kezébe vette, siri esend állott be, várva a meghatottság lecsillapulását, midőn ő méltósága élérkeznyült hangon, rezgő szavakkal, következő beszédét tartott:

Nagyságos apát úr!

Méyen tisztelt közönség!

Hogy önök inditattva érezték magukat főispáni szözfoglalóm első évfordul-

lójának alkalmából ilyen rendkívüli módon nyilvánuló, szökatlan nagy megyelett és által apában is kifejezést adó osztatlan bizalmúnak; hogy önök megnöz alkálomból egyetemes-mint beigazolták kívónjak feltüntetni amaz eljárás helyes voltát, melyet e részben szözfoglalóm alkalmával magaratáltak; hogy önök a főispáni hivatak betöltésénél követett magamatartással érdemeiket látni véltek, mely érdemeiket ma elismerel kívántak; és midőzt Baja város közönsége részéről már kezdetről fogva lelem sugárzó jóakarati öndulatnak és rokonszenvek tulajdonított, mert esalás ilyen és hasonló érzelmek inspiratója tántetheteti fel önök lelki kötelesség-éjtésitől egyéb minesen.

Érdemeiket, igen tisztelt közönség! nem hivatalozhatom, mert ha főispáni hivatasból folyólag az önkormányzati közögy hivatali munkódesét szögróan ellenőrztem; ha a közigazgatási téren szerzett ismereteimnek esékly tarát, főleg városi közögyek körül szerzett 15 évi tapasztalataimat kétséggyesen feltartam, hogy azok esetleg Baja város hasznára fordíthatók legyenek; ha egyes közöndeki függő kérdéseket megoldásat a közfönség rezé táplált öljahöz mértén a szükséges erey igénybe vételével is, vegyelteséhez juttattam; midőz nem érden, — ezzel csak szörosan tett kötelességet teljesítettem.

A mire tiszta öndatallal hivatalozhatom, az a teljes jó akarat, melyet én korébe látványba, melyet önök korébe írtém.

Ha metán sokémit ezen jó akaratnál fogva, városi közögyek méltóselel kormányzati tekinetében olyan utat módót választanom, mely a közönség s részben igényeinek és kívánalmának legelőbb megfelelő; ha egyes maghórderegy, általános érdekeltséget feltű, a legelőntelenebb érdekszfakatt érnto kéredek megoldása önyken sikerült; hogy ez által az ilyen alkalmakor tendenzint kövöztöközni szokott nagyob izgalmak és társadalmi megrázkódtatások teljesen ekerültettek; ha a kövöztöközvényekben mindig karos hatást, és a közögyek folyamára beütölés ható pártokoldás szönbök korlátok köze szörrítatott, vagy emémitatott; úgy az e tekintetben edén önök, mint a közönség vezérteitét illeti, kik nem ritkán saját magunk érdekek háttérbe szörrítással is, mindig kétséggyesen átlak kijezést szemelyem iránti becses szöndécsüknak, az által, hogy a közjóra való resmetébből, akár koran, akár későn, mindig kétséggyesen kövöttek felhivasomát, hogy karöltve munkálkodhassanak Baja város közügyeiben és érdekeiben.

A közbizalom, nyilvános pályán működőre nézve a legelőbb kincs — Ezen drága kincsnek fokozott mérvényi birtokosává avatnak fel önök emgetet ma. Ez által csak növeik vonalmomat, hatályozózik a nagyob leadványok megoldásánál félközhöztienül szükséges öbuztatás, és ödzik a lelki akarat erőt, hogy annal biztosabban haladhassak, ezen erök igénybe vételével is, a közjóra célzó utamon.

Alkotmányos államban, közögyekkel, foglalkozó férfúra nézve, legelőbb jura

lom a polgárok elismerése. Ilyen jutalomban részesítenek önk engemet ma. Fogadják érte hálás köszönetemet. Különösen fogadják köszönetemet azon gyengélt figyelemért, melyvel vonalmozta és szeretetüknek küljelek általi kifejezésénél módot nyújtának nékem ezen diszes album átadására arra nézve is, hogy életémnek ezen egyik legszebb napját, családomban megörökíthessem az által, hogy ezen renek mű — szeretetüknek ezen symboluma utódnám által is gondosan megőrizve, azok maradványainak a későbbi korban is folyton tanulmányokat szolgáljon az iránt, hogy e nemes város lelkes közönsége a közszolgálat szerény munkáiról igen-igen kegyesen és nemeselekégg gondolkodott.

Es végre, — midőn a vonalozomnak a szeretetnek és ragaszkodásnak ezen manifestációjáért ismételt hálás köszönetet mondánék, engedjék meg, hogy magamat becses jöndületükbe és szeretetükbe továbbra is ajánljam.

A lélek emelő ünnepély első felvonása ezzel a közönség hosszantartó éljenzése mellett véget ért, a küldöttség a főispán urat lakosztályába kísérte, a nagy közönség pedig azon tudattal áthatva távozott, hogy a kivított érdemek lelkéből adta meg adóját.

AZ ALBUM.

Az album fehér bőrből készült, diszes dombor könyvmotókkal, aranyozott arabesk füzérel körítve, az előlap közepén zománcoz mézőben Baja város czimere: Ádám és Éva, közöttük a tiltott gyümölcs fája, a kísérő kigyóval törzsen, hátlapján közepén aranyozott monogram BVK. (Baja város közönsége).

Az album belső lapja kék selyem, a második fehér lapon következő szavak:

Méltóságos

JANKOVICH AUREL úrnak

Baja és Szabadka városok főispánjának

Baja város hálás közönsége.

A következő lapon ezen felirat van:

Méltóságos főispán úr!

Baja város polgársága élénk örömmel tapasztalván Méltóságodnak szeretett városunk szellemi és anyagi felvirágzatosára iránt tanúsított önzetlen munkásságát, elodázhatlan kedvez kitértelességet kíván teljesíteni, midőn egy évi főispáni kitérni működéséért leghálásabb köszönetét fejezi ki.

Legyen Méltóságod meggyőződve, hogy magas missiójának teljesítésében örökdni fogja mindenkor törhetlen bizalmunk és kiváló tiszteletünk.

Baja, 1882. márczius hó 3.

Méltóságos Főispán úrnak lekövetelt szolgálói.

Ezen lap után még 16 fehér papírlap van kék selyem szalaggal az albumba kötve, minden lap arány szelegyű virágfüzérel körítve, minden lapon 48 polgárnak, a város színe-javának aláírása, arány vonalakkal különítve el egytárol.

Megjegyezzük még, hogy e kiváló diszes és izléses készült album az ország-bíró P.aner Károly Lajos nagykereskedő mintézetéből került ki, s hogy a felirat minden egyes betűje művészi kivitelű remekmű, könnyen olvasható, ünnepes könyvnyomat.

A fátylász menet.

Azon kitérő lelkesedés, melynek tanu voltunk az album átadásakor, garantiaja volt egyúttal a fátylász menet nagyszerűségének.

Özinte lelkesedés vonzotta a polgárságot már 1/8 óraker a „Bárány” szálló helyiségeibe, minden ember ostromot vívott a tömeg ellen, csakhogy fátylász kaphasson a rendezőségétől.

Roppant szűföld, de azért példás rend volt mindfelé, midőn a menet megindult, élén nagy nemzeti színi lobogóval. A Rákóczy induló lelkesítő ütemei által a kőnőben is lelkes közönség egvetőv éljenzése mellett fordult ki az ezrekre rugó tömeg 300 fátyla vivője a diszes főtérre, mely ezuttal kicsiny volt, folyton felhangzott az ünneplés, a szeretett főispánnak neve, annak éljenzése; míg a városház minden ablakából, terméből Baja város szépei gyönyörködtek ezen valóban nagyszerű látványon.

A menet itt egyet kanyarodott, a fátylász két oldalra fordulva nagy kört képeztek, a nemzeti színi lobogóval Baja város törvényhatóságának bizottsági tagjai, élükön Csérba Ferenc kir. aljárásbíró ural, mint az egyik rendezővel a városháza erkélye előtt állapított meg, s midőn az erkélyen a főispán kedves személye megjelent, újra kitérő a lelkesedés lángja, míg végre a zaj lecsillapodván, az ünneplést, Csérba Ferenc aljárásbíró ur következőleg üdvözölte:

Méltóságos főispán úr!

Egy örömhír járta be városunkat, reményt nyújtva az aggódnak, lelkesítőre mimázokat, kik városunk haladását szívónk hardták, s ezen örömhír volt Méltóságodnak főispánna lett kinevezetése.

Mi nagy reményeket fűztünk Méltóságod működéséhez, mert tudtunk, hogy kitűnő szakképzettsége, törhetlen erélye, igaz melg érdeklődése, javára lenni szeretett városunknak.

Ezen reményünk ma már tényé vált. Méltóságod nem csak rendet létesített az igazgatás minden ágában, nemcsak kezdeményezője volt az életbe léptetett minázion üdvös reformoknak, melyek a további haladásnak is biztosítékai, hanem a munka nagyrészt ösmagának osztva ki, mint polgár lelkesedéssel működött a városnak szellemi és anyagi felvirágzásán.

De nem elégedett meg Méltóságod ezen nagy eredményével, ezéjja, törekevesen bölcsei oda irájult, hogy a kivított sikert biztosítsa.

Szelelmi hatalmával a pártok minden

árnyalatát megnyerve, a polgárokat azon jobogó alá gyűjtötte, melyre Méltóságod tüzte a jelszót: munka, bizalom.

Baja város hálás közönsége mindenkor hi marad az ily vezérhez, mert tudja, mert érzi, hogy ily vezér előtt csak egy ezél lebeg, s e ezél: városunk haladása, a polgárság jóléte.

Nem szokásból, nem tünetésszóból jöttünk mi most Méltóságodhoz, s a kép, mely ma Méltóságod előtt itt feltartuk, a látszat képe, — mi adósságot jertünk fizetni, de a szív és a hála adósságot: Méltóságodnak vonalméért itt jertük le mely tiszteletünket, és szeretetünket.

Fogadjá ezt Méltóságod kegyesen, s legyen ez záloga azon feltétlen bizalomnak, melyvel Baja város lelkes polgársága lankadatlanul fog a jövőben is csatlakozni Méltóságodhoz, tiszta szívvel kívánva, hogy Méltóságod a haza javára, városunk dicsőre sokáig éljen.

A riadó éljen ismét felhangzott, pillanatra csillapulva, újból és újból lelkesedve tört ki, majd síri csend állott be, midőn főispán ur méltóságos szívből megindulva, elérékenyülten így üdvözölte a polgárságot.

Tisztelet közönség!

Alig mult egy éve, hogy Baja város közönsége, főispáni szél fogalom által mából ugyan e helyen, ugyan ilyen időben, hasonló módon nyilvánított szívesly üdvözlöte kísérőben lelkesítő örömet és osztatlan bizalmat, melylye főispáni működésénél elé tekint.

Már e pillanattól fogva élénk vágy szállta meg lelkemet, hogy a főispáni tisztségéből folyó szigorú kötelem száraz teljesítésén kívül, minden rendelkezésemre álló eszközt és módot felhasználjak arra nézve, hogy ezen nemes város robusztos közönségének szívesly magatartását megháláljam és nagybecsi bizalmát erőtől telítelögg mentül továbbra és mentül nagyobb mévben biztosítsam.

Ezen legbőbb óhajom felé való törekvésben segédeszközül szolgál nékem a közönség bizalma. Ugyanis a bizalom, mely különösen közigyösbent tényezőknel, bizalmat szül, lehetővé tette, hogy a közönség vezérlefiával folyton bizalmasan érintkezve, esetről-esetre biztos és pontos tájékozást nyerjek a közönség érdekei iránt, egyzintén ezen érdekek megvalósításánál választandó helyes utra nézve is.

A versenyző pártok küzdelmei és ellentétei érdekek össztűközésével szemben a törvény pártatlan magastárla emelkésni, és ezen állásból a kölesznis érdekek kiegyenlítése által a következményben káros hatású és a közgyek folyamára bémítógató ható pártoskodást elémítáni, volt egyik irányezsmém.

Ha sikerült a kezdet nehézségeivel való küzdelem mellett, a lefolyt év alatt tanúsított eljárásom által, csak részben is a mélyen tisztelt közönség vonalméért és szeretetét megnyernem; ha sikerült ezen rövid idő alatt oly eredményt tünnetnem fel, mely a közönséget arra indította, hogy ma ily tünetésszóbó nyilvánuló rendkívüli nagy megtiszteltetés által utjában is celatnas bizonyítékát adja fokozott bizalmának és vonalméért, ez végtelen örömet keit bennem és boldogsággal árasztja el lelkemet.

Nem a szövétnékek káprázatos csillogása, nem a külföld és a zajos tün-

tefések iránti hia vágyakozás, hanem azon tudat, ad nékem boldogsági érzetet, hogy hivatásom teljesítésében e nemes város lelkes közönségének megnyugvására működtethem.

Midőn a mélyen tisztelt közönségnek ezen különös kegyességéért, melylyel engemet ismételve érdememben felül el-arasztnai szíveskedik, lelkem mélyből fakadó hálás köszönetet mondánék, engedje kinyilvánítanom, hogy nem zárkozhatom el boldogságom közepette sem az aggodalom elől, miként fogom én mindzet Baja város közönségének meghálálhatni.

Ezen, — egy nagy kérdőjel alakjában bennem fel-feltőlő, s boldogságom érzeten maridosó kigyót, akként vélem azonban legbiztosabban elfojthatni, ha erre nézve az igen tisztelt közönséget hitvem fel segítségg; megkérve énket, hogy ajándékozzanak meg jövőre is folyton nagybecsi bizalmukkal és szeretetükkel: és én biztosítom önöket, hogy a miként eddig, úgy ezentel is főtekrévesem lenni, ömök vonalméért és ragaszkodását kizárólag Baja város közjává használni fel.

Fogadjá a mélyen tisztelt közönség nyíltan tisztelem és ragaszkodásom visszafizátás, melylyel magamat továbbra is becses jó jöndületükbe ajánlom.

A közönség számos helyen perzelök tartó viláros lelkesedéssel fogadta szeretett főispánjának ezen szívből fakadó buzdító szavait, s mintha az ünneplést szándékozta volna meghosszabbítani, a beszél végén újra meg újra felhangzott: „Éljen Jankovich Aurel főispán úr!”

A menet, mintha vezényszóra engedett volna, ismét egyet kanyarodva a városházterőről a ferenczek utcájába fordulva, folyton éljenzéssel a Rákóczy induló lelkesítő dallával kísérve tért vissza a Bárány szállóba s ezzel az ünneplést véget ért.

Minnyájunk keblében feledhetlenül léis azonban bevésve, hogy erőt, csak a közönsés bizalom és együtt működés ezen örökszép példája nyujthat, s hogy ez fennmaradjon, hó kívánsága minden igaz polgárnak.

Köszönet nyilvánítás.

Alkivított rendező bizottság kedves közönetét fejezi ki Baja város lelkes közönségének azon szívesességéért, melylyel a bizottság felhívásunkra engedte, főispán úr méltóságának tiszteletére rendezett ünnepélyt megjelenni, s az által az ünneplést fénytel emelni szívesek voltak.

Ént megírtuk ezen bizalmából arra hogy szíves összetartás, lankadatlan munkássággal továbbra is azon működjenk, miszerint azon szándékot, sokat esalódott, de eszgy mindnyájunk által hán szeretett városunkban a jólét, a megelégedés biztosítom legyen.

Baja, 1882. ápril hó 11.

A rendező bizottság megbízásából:

Cserba Ferenc.

Felolószerkesztő: Főmunkatárs: Cserba Ferenc. Devich László.

